

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

SRP

СРПСКИ ЈЕЗИК

ШКОЛСКИ ЕСЕЈ

SRP IK-1 D-S030

SRP.30.SR.R.K1.16

23763

12

Празна страница

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не okreћите страницу и не пишите школски есеј док то не одобри дежурни наставник.

Налепите идентификационе налепнице на све испитне материјале које сте добили у сигурносној кеси.

Испит траје **150** минута.

У овом делу испита напишите школски есеј следећи приложена упутства и смернице.

Школски есеј треба имати од **300** до **400** речи.

Можете писати по листу за концепт, али се његов садржај неће бодовати.

Школски есеј обавезно напишите на листу за уредно писање.

Употребљавајте искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Пишите читко. Школски есеј бодоваће се са нула (0) бодова ако је писан нечитко или великим штампаним словима. Ако погрешите приликом писања, грешке ставите у заграде, прецртајте их и означите скраћеним потписом.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 16 страница, од тога 4 празне.

Српски језик

Школски есеј

Пажљиво прочитајте наведени текст и смернице за писање школског есеја.

Свој школски есеј обликујте као заокружену целину с **уводом, разрадом и закључком.**

Пазите да Ваш школски есеј буде **правописно и граматички тачан.**

У свој школски есеј треба да уврстите све смернице.

Редослед понуђених смерница не обавезује Вас у обликовању школског есеја.

НЕЧИСТА КРВ

(одломак)

[...] Поче кућа онако са отвореном капијом да се закрчује, пуни. Али опет све занемело, све са тајанственим и готово уплашеним изразом лица. Сигурно горе отац, саопштавајући им Софкину удају, у исто време наређује им да нико о томе не писне, да не би ко од комшилука и осталог света дознао, док се удаја не буде сасвим свршила. А сада, када им је то саопштио, могу да иду кућама, да се спремају, чисте стајаће хаљине и друго, да би били готови када их позове да дођу на свечаност. И то је Софку највише поражавало, убијало. Што тако са њоме да чине; и то са њоме, са којом су се до скоро с толиким поштовањем и љубави опходили? А сада: као да она није ништа, и никада ништа ни била. Него, као да је увек била обична, као нека ствар. И то за кога је удају? Који је то? Шта је? Одакле је?

И онда бол, туга, плач, јад, све већи и већи, поче да је хвата, те поче осећати како, онако ничке лежећи, чисто у несвест пада. По читав сат губи се, ништа не зна за себе. А затим тешко, дуго, једва се повраћа. Али што је дан већи бивао и више пролазио, а она једнако овамо сасвим усамљена била, са ужасом поче опажати, како у тим њеним заносима, несвестицама, све више осећа – а од тога одмах би јој зуби зацвотали – како јој све јасније долази тај, синоћњи тобожњи купац куће, а сада у ствари просилац. Као осећа већ себе у његову крилу и на себи она његова уста, што су синоћ онако појудно дрхтала, и његове руке са оним нежним, кратким, одозго маљавим прстима. И због тога коса јој се поче дизати, и по челу свуда је хладан зној пробијати. Обезумљена од ужаса због тих слика, поче се дизати, и као бежећи из собе хуктати:

– Боже! Боже!

Али немајући куда, на друго које место, опет је ничке падала по кревету.

И већ када сасвим дође ноћ, она најзад дознаде све. Тетка јој се врати отуда, а Софка је знала да ће сада, као што је ред и обичај, од ње дознати. И то неће баш из њених уста чути, него ће ова доћи са још којом женом, тетком или стрином, па ће оне, никако овамо код Софке и не улазећи, већ у кујни, спремајући вечеру, мало бољу, (јер за Бога, ето имају гошћу, Софку) гласно се разговарати, да би из тога њиховог разговора могла Софка све чути: и ко је младожења, одакле је, шта је, и све остало што треба.

А тако заиста и би. Пошто откључаше кујну, упалише свећу, распалише огањ у кујни, спремајући вечеру, почеше да причају: – Од увек је то тако. Ето та и та пошла је још за горег. Ни у сну није га снила а камо ли видела. Главно је да је добра кућа. Сада ето тај Софкин просилац, тај Марко, толико богат, да се готово не зна шта све има. Истина, од

Српски језик

Школски есеј

скора се доселио из Турске, али још тамо по граници држи ханове и продаје стоку турској војсци. Овде у вароши од скоро је са кућом у доњој махали...

Али се Софка изненади, кад још чу, како, као правдајући се, почеше да причају: да, иако је младожења још мали, тек му је дванаест година, ипак би се свака сматрала за срећну, што у тако богату кућу иде. Дакле, ни он је не узима за себе, није удовац, још мање без деце, већ ето за сина, који је готово још дете! Софка поче осећати, како ће кроз грло сву крв и сву утробу избацити, јер тако поче да се надимље и од бола, неизмерна јада, да стење. Али се брзо трже. Изиђе у кујну. Када је на светлости од огњишта и свеће угледаше, тетка јој само промуца:

– Куда, Софкице?

– Дај ми шал! Идем до куће, нешто сам заборавила.

Једва је то могла да проговори, па и не дочека да се шалом, који јој тетка пренеражена пружи, сасвим заогрне, увије, него само набацивши га, увијајући више главу, да је ко не види, изиђе.

Ни мрак, ни самоћа, ни мртво падање воде са чесме не узнемири је. Сада је већ она своја, није Софка девојка, Софкица, ефенди-Митина, већ права жена, своја, ничија више. Од беса стискајући прса, да би од бола чисто јаукала, и дижући шалваре, да што брже и сигурније корача, брзо пређе сокак, чесму, и уђе у кућу.

И горе, и доле, и свуда су гореле свеће. Као да никада ње није било, као да је она умрла, одавно је саранили и већ заборавили, тако је у кући било сада мирно, и осветљено.

Борисав Станковић

Српски језик

Школски есеј

Смернице за писање школског есеја

1. Сместите стваралаштво Борисава Станковића у одговарајућу књижевну епоху и наведите његова најзначајнија дела.
2. Одредите тему, место и време радње романа „Нечиста крв“.
3. Анализирајте лик Софке и анализу поткрепите цитатима.
4. Протумачите ликове ефенди-Мите и газде Марка у односу према Софки.
5. Одредите стилске и језичке карактеристике дела, изнесите властити став о делу.

Лист за уредно писање

03

Лист за уредно писање

8

Лист за уредно писање

Овим простором
користи се
оцењивач.
Молимо Вас, не
пишите по њему.

03

Лист за уредно писање

03

Лист за уредно писање

Овим простором
користи се
оцењивач.
Молимо Вас, не
пишите по њему.

03

Лист за уредно писање

12

Лист за уредно писање

13

Празна страница

Празна страница

Празна страница

